

Stanisław Koziej

DLACZEGO I JAK NOWELIZOWAĆ STRATEGIĘ BEZPIECZEŃSTWA UE?

Hipoteza:

Podstawową słabością UE w dziedzinie bezpieczeństwa jest to, że nie jest ona realnym podmiotem strategicznym. Głównie reaguje na zasadzie ad hoc. Pokazują to wyraźnie ostatnie kryzysy. Taka UE jest nie tylko mało skuteczna, ale też mało przydatna dla Polski jako jej zewnętrzny filar bezpieczeństwa. Dlatego z polskiego punktu widzenia jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed UE jest jej ustrategicznienie. Oznacza to konieczność refleksji/samoidentyfikacji strategicznej i przyjęcia realistycznej strategii opartej na wspólnych/niesprzecznych interesach.

Zagadnienia

- 1. Europejskie środowisko bezpieczeństwa**
- 2. Podejście do prac nad strategią**
- 3. Główne elementy treści strategii**

+ dyskusja

1. Środowisko

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA: ogniska destabilizacji – wyzwania i zagrożenia

Kryzys w Europie Zachodniej?
(kryzys integracji, słabość przywództwa, migracje, terroryzm wewnątrz europejski?)

Plus: niepewność co do **USA**

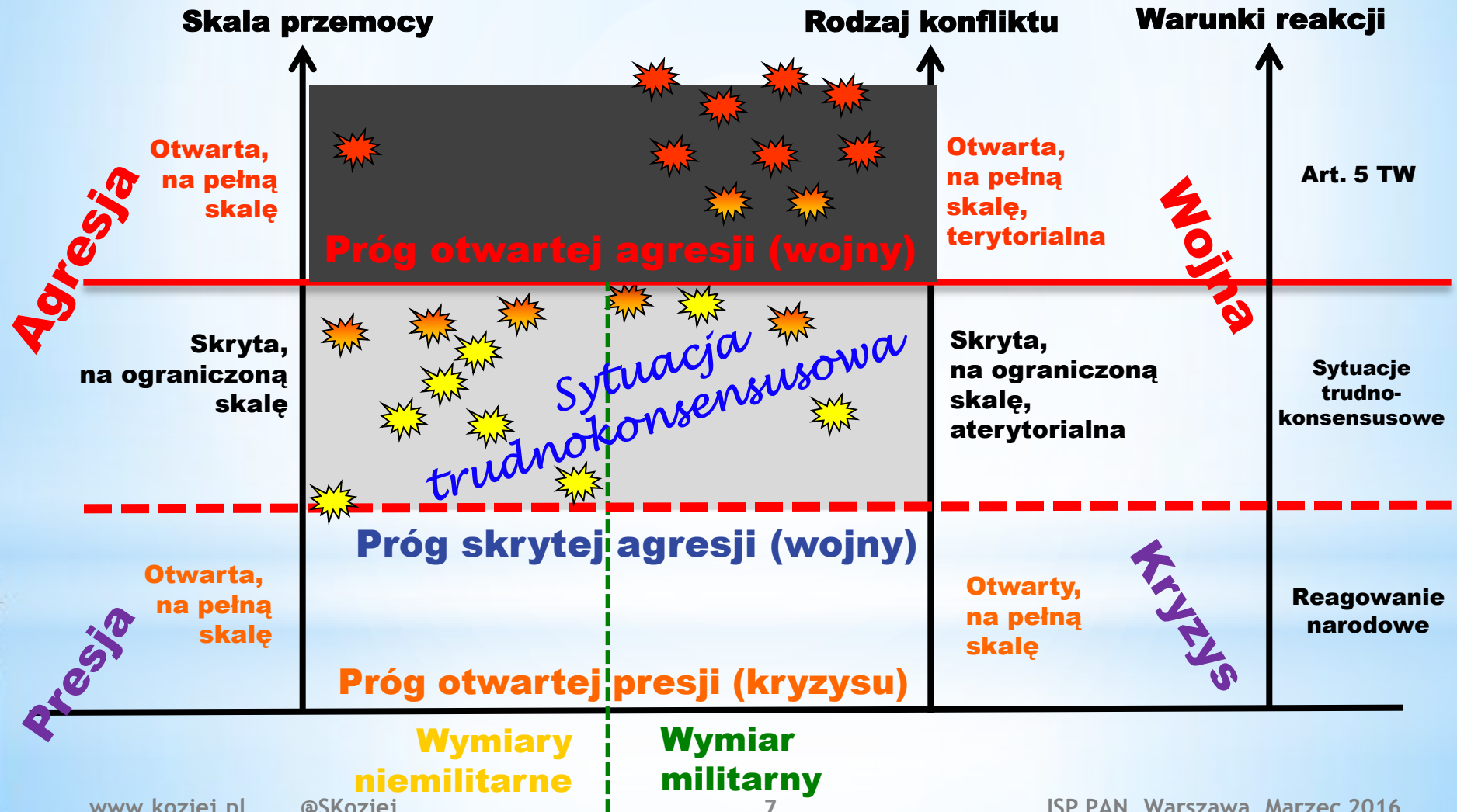
Kryzys w Europie Wschodniej:
(neoimperialny zwrot strategiczny Rosji, nowa jakość strategiczna – koniec ery zimnowojennej. Wojna hybrydowa)

Kryzys na Bliskim Wschodzie i Afryce
(**ISIL**, migracje. Interwencja Rosji)

* Triada nowych tendencji strategicznych

- **Transnarodowość i asymetryzacja** zagrożeń i wyzwań – np. flanka południowa i wewnątrz Europy!
- **Nowa era nuklearna:** odstraszanie i zastraszanie nuklearne: rosyjska koncepcja „**nuklearnej deeskalacji**” (rola TBJ), **asymetryczny szantaż nuklearny**
- **Hybrydowość** zagrożeń wojennych:
 - presja strategiczna (informacyjna, cyber-, dyplomatyczna, ekonomiczna, wojskowa ...)
 - agresja skryta, **podprogowa** (*poniżej progu otwartej wojny*)
 - **agresja otwarta, regularna, na pełną skalę**

AGRESJA PONIŻEJ PROGU WOJNY: istota i charakter

Synteza zmiany strategicznej w środowisku bezpieczeństwa

- **Główny czynnik strategiczny: konfrontacyjna polityka Rosji**
- **Koniec ery pozimnowojennej (kooperacyjnej) w stosunkach bezpieczeństwa**
- **Stoimy na progu nowego, neozimnowojennego ładu międzynarodowego**

2. Podejście

Unia Europejska jako podmiot bezpieczeństwa

- **Niestrategiczność UE: reakcje **ad hoc****
- **Brak **solidarności strategicznej** w UE w obliczu różnych wyzwań:**
 - **migracje + wzmocnienie wsch. flanki + bezpieczeństwo antyterrorystyczne + bezpieczeństwo energetyczne + ...**
- **Potrzeba „**ustrategicznienia UE**”. Szansa: szczyt Rady Europejskiej VI/2016r. dot. WPBiO:**
 - **Raport o nowej Strategii UE, tj. Europejskiej Strategii Globalnej (WIELKA STRATEGIA)**
 - **CIĘŃ BREXITU!!!!** Inna strategia bez WB, inna z WB po referendum!!! **Może być odłożone przyjęcie raportu Mogherini**

Istota wyzwania strategicznego stojącego przed UE w dziedzinie bezpieczeństwa

- **Czy UE ma być strategicznym podmiotem w dziedzinie bezpieczeństwa? I jakim?**
- **Interesy** narodowe państw członkowskich a **wartości** uniwersalne
- **„wspólny mianownik strategiczny”** – wyciągnięty z interesów narodowych państw członkowskich

Misja strategiczna UE – jako synteza interesów narodowych państw członkowskich

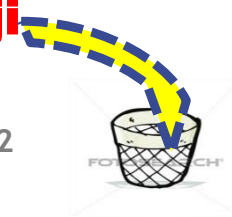
Interesy państw członkowskich i stosunek do nich innych państw (partnerów, sojuszników):

- **Wspólne (akceptowane)** – wszyscy są gotowi uczestniczyć w we wsparciu ich realizacji (ubezpieczane wspólnotowo);
- **Niesprzeczne (tolerowane)** – nikt nie zgłasza wobec nich sprzeciwu, ale też nie deklaruje z góry udziału w zabezpieczeniu ich realizacji (w razie potrzeby – koalicja ad hoc);

Katalog (pakiet) wspólnych i niesprzecznych interesów państw członkowskich, czyli:

Misja UE w dziedzinie bezpieczeństwa

- **Sprzeczne (odrzucone)** – nie uwzględniane we wspólnej misji bezpieczeństwa.

WSPÓLNY MIANOWNIK STRATEGICZNY

3. Treść

Misja UE w dziedzinie bezpieczeństwa (1)

- * wspieranie ***niepodległości i nienaruszalności granic państw członkowskich***, głównie w wymiarze politycznym i gospodarczym oraz w innych pozamilitarnych dziedzinach i sektorach bezpieczeństwa, a jeśli państwa wzajemnie to uzgodnią – także w dziedzinie militarnej;
- * współpraca na rzecz wzmocnienia ***wspólnych i indywidualnych zdolności*** państw członkowskich do zapewniania bezpieczeństwa – niemilitarnego i militarne;
- * działania na rzecz zapewnienia ***wolnego i bezpiecznego życia obywateli państw UE*** oraz swobody korzystania przez nich z praw i wolności człowieka i obywatela zarówno na terytorium UE, jak i poza nim, bez szkody dla bezpieczeństwa innych osób i bezpieczeństwa państw członkowskich;

Misja UE w dziedzinie bezpieczeństwa (2)

- * wspieranie ***ochrony indywidualnej obywateli i zbiorowej ludności*** przed zdarzeniami losowymi i zamierzonymi zagrożeniami dla ich życia i zdrowia oraz przed naruszeniem, utratą lub degradacją dysponowanych przez nich dóbr (materialnych i niematerialnych);
- * wspólne działanie na rzecz ***ochrony i ubezpieczenia zrównoważonego rozwoju społecznego*** (np. problem migracji) ***i gospodarczego*** (np. bezpieczeństwo energetyczne) państw UE;
- * uzgadnianie prawnego, politycznego, społecznego i gospodarczego działania na rzecz ***wspólnego doskonalenia systemu (instytucji i zasobów) bezpieczeństwa UE***

Ocena środowiska bezpieczeństwa UE

*Wymiar globalny

- * Rywalizacja mocarstw o nowy ład światowy
- * Zagrożenia/wyzwania transnarodowe: cyberzagrożenia, terroryzm, proliferacja BMR, przestępczość
- * Szansa – relacje transatlantyckie, Chiny?

*Wymiar regionalny

- * Presja Rosji, konflikty w sąsiedztwie (BW. Afryka...),
- * Erozja reżimów kontroli zbrojeń

*Wymiar wewnętrzny

- * Załamanie procesów integracyjnych, podatność na zagrożenia hybrydowe, terroryzm wewnątrz europejski, kryzys finansowy, kryzys przywództwa

Strategia operacyjna - priorytety

- * ***odstraszanie i powstrzymywanie***, czyli - utrzymywanie i demonstrowanie jedności, determinacji, zdolności i gotowości do działania w uzgodnionym obszarze bezpieczeństwa;
- * ***umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa***, w szczególności poprzez działania na rzecz pogłębiania procesów integracyjnych opartych na wspólnocie interesów i wartości, w tym zwłaszcza rozwijanie WPBiO, wspólne europejskie bezpieczeństwo energetyczne, informacyjne i cyberbezpieczeństwo, jak też współpracy z NATO oraz wzmacnianie strategicznych partnerstw, przede wszystkim z USA;
- * wspieranie i uczestniczenie w ***międzynarodowych operacjach bezpieczeństwa*** prowadzonych na podstawie wyraźnego mandatu międzynarodowego, w tym w działaniach społeczności międzynarodowej mających na celu zapobieganie powstawaniu źródeł zagrożeń lub rozprzestrzenianiu się już istniejących kryzysów.

Strategia operacyjna – zadania

- * ***stabilizowanie środowiska bezpieczeństwa*** - promowanie i rozwijanie współpracy wewnątrz i na zewnątrz UE, wykorzystywanie szans, podejmowanie wyzwań i zapobieganie powstawaniu zagrożeń w wymiarze niemilitarnym, zwłaszcza energetycznym, informacyjnym i cybernetycznym, a także militarnym;
- * ***reagowanie kryzysowe*** - wzajemne wsparcie w zakresie monitorowania, informowania, redukowania i wygaszania kryzysów niemilitarnych, zwłaszcza energetycznych, informacyjnych i cybernetycznych oraz spowodowanych klęskami naturalnymi i katastrofami technicznymi, a także uzgodnione reagowanie na konflikty i kryzysy poza terytorium UE, zagrażające interesom ujętym we wspólnej misji UE;
- * ***działania obronne*** - wzajemne wspieranie się, zgodnie z Traktatem Lizbońskim, w zakresie odstraszenia i odpierania agresji, w tym agresji hybrydowej, szczególnie w jej pozamilitarnych wymiarach (np. cyberobrona, operacje informacyjne, kontrterroryzm).

Strategia preparacyjna - priorytety

- * ***doskonalenie podstaw prawnych, procedur działania oraz organizacji i wyposażenia*** unijnych instytucji odpowiedzialnych za koordynację i zarządzanie bezpieczeństwem;
- * ***profesjonalizacja kadrowa i modernizacja organizacyjno-techniczna*** podmiotów obronnych i ochronnych w państwach członkowskich, w tym sił zbrojnych, służb i straży, a w szczególności zbudowanie systemu bezpieczeństwa energetycznego oraz profesjonalnego i powszechnego systemu bezpieczeństwa informacyjnego i cyberbezpieczeństwa;
- * ***upowszechnianie spraw bezpieczeństwa*** w UE poprzez popularyzację i edukację, a także włączanie w realizację zadań w tej dziedzinie różnych pozarządowych/prywatnych podmiotów społecznych (w tym informacyjnych, kulturowych, edukacyjnych i naukowo-technicznych) i gospodarczych (w tym zwłaszcza przemysłowych, finansowych, energetycznych, infrastrukturalnych).

Strategia preparacyjna - zadania

- * rozwój obecnych i ustanowienie nowych proceduralnych, instytucjonalnych, prawnych i doktrynalnych ram współpracy w ramach ***unijnego systemu zarządzania bezpieczeństwem***, w tym stworzenie efektywnego systemu planowania strategicznego (strategie, polityki, doktryny, plany działania, programy rozwoju);
- * rozwój ***europejskich zdolności obronnych i w innych dziedzinach bezpieczeństwa***, m. in. poprzez strategicznie ukierunkowaną zrównoważoną konsolidację przemysłowego potencjału obronnego państw europejskich;
- * umacnianie europejskiego ***obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości***;
- * rozwój niematerialnych (w tym informacyjnych, edukacyjnych, kulturowych, naukowo-technicznych) i materialnych (finansowych, energetycznych, infrastrukturalnych) ***zdolności poszczególnych państw do wspierania działań na rzecz bezpieczeństwa europejskiego***;
- * rozwój zdolności niezbędnych do zapobiegania, ochrony, eliminowania i zwalczania ***zagrożeń oraz ryzyk pozamilitarnych***, związanych z cyberprzestępczością, terroryzmem i międzynarodową przestępczością zorganizowaną.

Podsumowanie

- **Europa między wschodem i południem, w obliczu nowej zimnej wojny i zagrożeń hybrydowych**
- **Optymalną odpowiedzią: euroatlantycki tandem bezpieczeństwa NATO-UE (potencjał militarny NATO i niemilitarny UE)**

Dziękuję 😊

zapraszam
też na:
www.koziej.pl
[@SKoziej](https://twitter.com/SKoziej)